

LIKO-S
international

INTERVIEW

Pomáhame vytvárať priestor presne na mieru

Dôležité je poznať požiadavky trhu a vytvárať unikátne produkty, ktoré uľahčia ľuďom život. Okrem toho by mali mať vyrobené produkty aj určitú pridanú hodnotu. Tejto filozofie sa držia vo firme LIKO-S. O tom, ako byť najlepší v tom, čo robíte, sme sa porozprávali s Romanom Mackom, konateľom spoločnosti LIKO-S na Slovensku.

× Je jedno, či ide o novostavbu alebo rekonštrukciu budovy, trendom je otvorená dispozícia, ktorú si môže klient upraviť podľa individuálnych požiadaviek deliacimi priečkami. Aké riešenia v tejto oblasti ponúkate?

Naše systémy z oblasti priečok sú schopné prispôbovať sa životu firmy. Či už sa firma v závislosti od situácie na trhu rozširuje, alebo znižuje, jej priestory možno kedykoľvek prispôbiť danej situácii. Vďaka prestaviteľnosti použitého systému môžete jednoducho prehodiť dvere, predeliť priestor iným spôsobom, vytvoriť rokovaciu miestnosť uprostred dispozície alebo doplniť ďalšie priečky. Poskytuje naozaj širokú variabilitu, čo pri klasických deliacich stenách nie je bez búracích prác mnohokrát možné. Zmenu dispozičného riešenia je možné realizovať bez toho, aby sa dotkla bežnej prevádzky firmy, napr. počas jedného víkendu. Okrem toho, že firma ušetrí čas, z hľadiska montáže ide o bezprašný proces. Jediné, čo je pri použití našich flexibilných systémov prestaviteľných priečok alebo mobilných stien dôležité,

tomu môžeme použiť akýkoľvek plošný materiál, ktorý architekt alebo klient navrhne – od laminovanej dosky cez dizajnové sklo až po kameň. Z technického hľadiska riešime požiadavky na zvukovú nepriezvučnosť, spôsob zaizolovania priečok, vlastnosti zasklenených stien či výber vhodných dverných modulov. Kombináciou týchto dvoch kritérií vytvoríme nakoniec konkrétny produkt.

× V čom spočíva rozdiel medzi rámovou a bezrámovou konštrukciou?

Zásadný rozdiel medzi rámovým systémom Omega 100 a bezrámovým riešením Micra I a Micra II je v tom, že rámový systém je navrhnutý tak, aby bol veľmi ľahko prestaviteľný, všetky zasklené moduly sú osadené v ráme. Vďaka tomu sa neznečistia počas montáže (napr. stavebným prachom). Jednotlivé predvyrobené moduly potom stačí priamo na stavbe len primontovať k sebe a pridať k nim dvere. Zároveň môžete jednotlivé časti v prípade potreby rozobrať a opätovne použiť v inom priestore či v inej polohe.

Každý zamestnávateľ chce mať maximálne efektívnych a výkonných zamestnancov. To je možné dosiahnuť len za predpokladu, že týmto zamestnancom vytvorí aj vhodné pracovné prostredie. Ak totiž budú dlhodobo sedieť v akusticky nevyhovujúcom priestore s materiálmi s tvrdým povrchom, ako je betón alebo sklo, budú unavení a frustrovaní z okolitého hluku, čo bude mať v konečnom dôsledku negatívny vplyv na ich výkonnosť. Vznikajúci hluk je preto potrebné „pohltnúť“ priamo pri zdroji vzniku vhodnými materiálmi.

My na odstránenie tohto problému používame panely SilentPET. Ide o akustické panely z PET fliaš a textilných vlákien, ktoré sa vyrábajú ekologickým procesom s minimálnymi emisiami CO₂. Takéto riešenie dokáže odhlučniť priestor, resp. pohltiť hluk na konkrétnom mieste, a to nielen v kancelárii, ale napr. aj v telocvični, konferenčnej miestnosti alebo vo výrobnom priestore. Panely sa inštalujú buď v úrovni podlahy, alebo v podobe prenosných paravanov. Dajú sa z nich vytvárať rozličné tvary, možno ich farebne potlačiť, vďaka čomu dokážu plniť aj estetickú funkciu.

Ak chcete byť úspešní, musíte byť originálni, teda robiť veci inak ako ostatní.

je všetko vopred dôkladne naplánovať a premyslieť. Tomu predchádza konzultácia s klientom. Na základe jeho predstavy potom všetko vyrobíme v dostatočnom predstihu. Vyrobené moduly stačí už len namontovať. Ďalšou výhodou našich systémov je, že demontovaný materiál v prípade prestavby neskončí v kontajneri. Použitý materiál vieme totiž vo väčšine prípadov spätne použiť v novom priestore v rámci danej budovy. Samozrejme, závisí to aj od jej konštrukčného riešenia – výšky priestorov a pod.

× Aké konkrétne systémy si môže teda klient vybrať?

Požiadavky klientov by som rozdelil do dvoch kategórií. Prvou je dizajn a druhú predstavujú požiadavky na technické parametre. Z hľadiska dizajnu ponúkame systémy rámové, bezrámové s jedným sklom alebo bezrámové s dvomi sklami, pričom je zároveň možné aj upevnenie plných výplní. Dizajnovým produktom nášho vývoja je priečka RAVA®. Nosná konštrukcia priečky je úplne skrytá a necháva tak vyniknúť obklad. Súčasťou systému sú napr. aj zapustené dvere, ktoré účelne dopĺňajú elegantný vzhľad priečky. Plné výplne sú zavesené pomocou patentovaného systému suchých zipsov. Vďaka

× Jedným z ďalších zaujímavých riešení z vašej produkcie je vákuová mobilná stena, ktorá ponúka neobmedzenú variabilitu. Čo predchádzalo jej vývoju?

Pri vývoji našich produktov sa snažíme zákazníkovi priniesť vždy nejakú pridanú hodnotu, určitý „wow“ efekt. Niečo, čo ešte na trhu nie je a zároveň zákazníkovi uľahčí život. Samozrejme, kým vznikne nový funkčný produkt, urobíte pri vývoji množstvo chýb, ale to vás nesmie odradiť. Podobné to bolo aj pri mobilnej stene Vacuwall®, ovládateľnej vzduchovými vakmi. Skladaním viacerých panelov vedľa seba môžete postaviť za niekoľko minút novú priečku a vnútorný priestor tak môžete rozdeliť podľa svojich predstáv. Raz môže byť priečkou v zasadacej miestnosti, inokedy ju zase môžete využiť na rozdelenie výrobných priestorov alebo na vytvorenie samostatnej kancelárie. Tento systém sa dá opakovane používať v rôznych miestnostiach a priestoroch budovy. Pre svoju veľmi nízku hmotnosť má minimálne nároky na statiku.

× Pri vytváraní pracovného prostredia je potrebné klásť dôraz aj na akustickú pohodu v priestore, keďže vysoká hladina hluku má nepriaznivý vplyv na výkonnosť.

× Váš ekologický prístup a sympatia k trvalo udržateľným riešeniam sú pomerne citeľné aj v ďalších oblastiach. Zatiaľ čo niektorí o riešeniach budúcnosti v oblasti budov len rozprávajú, vy v tom máte jasno. Dôkazom je vaša živá zelená kancelárska budova, ktorá pracuje s energiou z prírodných zdrojov. Povedzte nám niečo viac o tomto projekte.

K myšlienke vytvoriť zelenú budovu nás priviedli dva základné problémy. V prvom rade sú to klimatické zmeny, v dôsledku ktorých máme aj v našich podmienkach veľmi horúce letá a nedostatok zrážok. V druhom rade je to necitlivý prístup k okolitej prírode v podobe betónových kolosov, keď namiesto zelene zrazu vyrastie betónová stavba s rozlohou 2 000 m², ktorá pôsobí ako nadrozmerne akumulátor tepla. S prihliadnutím na všetky tieto fakty sme sa rozhodli ísť inou cestou. Pred piatimi rokmi sme postavili kancelársku budovu LIKO-NOE a rozhodli sme sa uplatniť na nej vegetačnú strechu, pričom zeleň sme umiestnili aj na obvodových plášť budovy. Použitím koreňových čističiek dokážeme filtrovať vodu z celej budovy bez potreby kanalizácie. Aj to malé množstvo vody, ktoré spadne v podobe zrážok, sme tak schopní využiť v podobe úžitkovej vody na zavlažovanie a splachovanie toaliet. Samozrejme, neprišli sme s ničím prevratným, to si nenahovárime. Vegetačné strechy existujú od nepamäti, ale ich využitie je v súčasnosti minimálne. Za ostatných päť rokov



Vegetačná strecha na zelenej kancelárskej budove LIKO-NOE.



Koncept zelenej budovy uplatnený na výrobnjej hale LIKO-VO.

prevádzky LIKO-NOE sa nám podarilo napríklad zistiť, že zatiaľ čo pri bežných budovách je pri teplote vzduchu +30 °C na streche teplota o 40 až 50 °C vyššia, to znamená, že sa dostávame na teplotu +70 až +80 °C, pri vegetačnej streche je tento rozdiel len 20 °C. Zvyšné prebytky pohltí zeleň uplatnená na streche. Zároveň nepotrebujeme kancelársku budovu počas leta takmer vôbec chladiť, resp. ak aj takáto potreba vznikne, chladiť ju studenou vodou alebo vzduchom zo zemných vrtov, čo predstavuje reálny energetický prínos. Samozrejme, niektorí môžu namietajú, že z hľadiska základnej investície ide o drahšie riešenie, avšak v tomto kontexte je takýto argument irelevantný. Okrem reálneho šetrenia energiou prináša takýto projekt úplne iný životný komfort, pretože to, čo prírode dáte, vám vráti viackrát. A nikde nie je napísané, že musíte takýto koncept uplatniť na celej budove, môžete ho pokojne aplikovať len na vybraných časti budovy.

× Aký typ rastlín je na tento účel vhodné použiť?

Ak sa rozhodnete pre výstavbu takejto budovy, je potrebné vybrať rastliny vhodné na tento účel. V podstate máte dve možnosti. Na strechu môžete použiť extenzívnu alebo intenzívnu zeleň. Pri extenzívnej vegetačnej streche sa uplatňujú rozličné druhy rozchodníkov (suchomilné rastliny, nenáročná na vodu a starostlivosť), pri intenzívnej vegetačnej streche sa využijú rôzne druhy tráv, kríkov, ba dokonca aj stromov. Extenzívnu zeleň je možné zároveň využívať aj ako koreňovú čističku. Pri výbere rastlín je okrem iného potrebné prihliadať aj na svetové strany, na ktoré sú jednotlivé časti budovy orientované. Nie je totiž jedno, ktorú rastlinu kam umiestnite. LIKO-NOE je toho praktickým dôkazom. Tiež sme museli urobiť v tomto smere určité úpravy. V každom

prípade odporúčame pred samotnou realizáciou konzultáciu s odborníkom v danej oblasti. Aj tu totiž platí, že čím je príprava dôkladnejšia, tým menej chýb potom vznikne.

× Aké nároky má takáto budova na správu a starostlivosť?

Tak, ako v prírode, aj na budove si zeleň žije svojím životom a v súlade s pravidlami biodiverzity. Samozrejme, rovnako ako o rastliny v záhrade či v domácnosti, aj o rastliny na obvodovom plášti budovy sa musíte starať. V praxi to znamená, že je nevyhnutné počítať s človekom, ktorý zabezpečí rastlinám všetko potrebné. Zároveň musíte vybudovať zavlažovací systém a zabezpečiť dostatočný prísun vody. S vodou by ste však nemali mať problém, keďže ju recyklujete v rámci budovy.

× Na aké typy budov sú tieto zelené systémy a technológie aplikovateľné?

Koncept zelenej budovy je možné uplatniť v podstate pri akejkoľvek budove, či už ide o rodinný dom, administratívnu budovu, polyfunkčnú budovu, alebo dokonca o výrobnú halu. Dôkazom je naša nová výrobná hala LIKO-VO. Pri jej realizácii sme vychádzali z klasickej ocelevej konštrukcie, ktorú sme opláštili kvalitnejším zasklením, tvoriacim bariéru proti prenikaniu nadmerného tepla do interiéru. Zároveň sme aplikovali na obvodový plášť a strechu zeleň a podobne ako pri LIKO-NOE aj koreňovú čističku. Zeleň sme využili aj na parkoviskách a súčasťou areálu sú napríklad zelené oddychové zóny v podobe parku pre zamestnancov. Okrem vegetačnej strechy a vegetačnej fasády sme sa snažili použiť materiály na prírodnej báze, či už vo forme obkladu, alebo v podobe zariadenia pre zamestnancov. Na základe realizovaných meraní sme zatiaľ namerali v interiéri teplotu +25 °C, a to aj napriek prebiehajúcej výrobe.

× V roku 2017 zaradil magazín Forbes vašu firmu medzi TOP 100 rodinných firiem. Čo tvorí gro tohto úspechu?

Jedným z hlavných bodov našej firemnej filozofie je heslo: Najlepšie je byť najlepší. Máme tam aj ďalšie, avšak tento bod je najdôležitejší. Ďalšou dôležitou vecou, ktorá pomáha tomu, aby ste boli úspešní, je originalita, to znamená robiť veci trochu inak ako ostatní. To, že niekto váš unikátny produkt potom skopíruje, je prirodzený vývoj. Aj napriek tomu však nikdy nesmiete poľaviť v nasadení. A čo je dôležité – to, čo robíte, vás musí aj baviť. Nesmiete robiť nič len pre peniaze. Samozrejme, peniaze sú nevyhnutné a potrebné, aby ste ich mohli ďalej investovať. V LIKO-S sa snažíme peniaze investovať do ľudí, vzdelania a vývoja. To posúva firmu dopredu.

× Nachádzate sa aj vy momentálne v podobnej situácii ako ostatné stavebné firmy, ktoré nestihnajú pokrývať dopyt? Neobávate sa ďalšej krízy?

Keď sa pozriete na to, ako funguje kapitalizmus, je to jednoduchá sínusoida. Takýto vývoj na trhu má, samozrejme, svoju logiku. Tak, ako v bežnom živote, raz ste hore a raz dole. Niekedy sa vám darí lepšie a niekedy horšie. A tak to má byť. Ak príde pokles, aj tak s tým nič neurobíte, je len otázne, či budete schopní z toho poklesu niečo vďaka svojmu nasadeniu a práci vyťažiť alebo nie. Nevidím zmysel v tom, aby sme sa tým dopredu nejak extra zaoberali. Áno, bude zložitejšie získať projekty, pretože ich bude logicky menej. Ale tam sa to pre nás končí. Za každých okolností musíte makať. Z nášho pohľadu bola kríza v 30. rokoch. Keď tu budeme mať 40 % nezamestnanosť, potom môžeme hovoriť o kríze v pravom zmysle slova. Inak je to len zbytočné dramatizovanie a nafukovanie nepodložených informácií.